

کتاب‌شناسی میرزا ملکم خان و روزنامه قانون

عاطفه فراهانی*

کتاب‌ها

- ۱- اصیل، حجت‌الله زندگینامه و اندیشه میرزا ملکم خان ناظم‌الدوله، تهران، نشر نی، ۱۳۷۶.
- ۲- رایین، اسماعیل، میرزا ملکم خان، زندگی و کوششهای سیاسی او، تهران، صفی‌علیشاه با همکاری فرانکلین، ۱۳۵۰.
- ۳- نورایی، فرشته، تحقیق در افکار میرزا ملکم خان ناظم‌الدوله، تهران، شرکت سهامی کتابهای جیبی با همکاری فرانکلین، ۱۳۵۲.
- ۴- الگار، حامد، میرزا ملکم خان، مترجم مرتضی عظیمی، مجید تفرشی، تهران، شرکت سهامی انتشار با همکاری مدرس، ۱۳۶۹.
- ۵- الگار، حامد، پژوهشی در باب تجددخواهی ایرانیان: میرزا ملکم خان، مترجم مرتضی عظیمی، مجید تفرشی، تهران، مدرس، ۱۳۶۹.
- ۶- محیط طباطبائی، محمد، مجموعه آثار میرزا ملکم خان، تهران، علمی، ۱۳۲۷.

- ۷- تاریخ تهاجم فرهنگی غرب، نقش روشنفکران وابسته: میرزا ملکم خان «ناظم الدوله»، تهران، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۷۳.
- ۸- میرزا ملکم خان ناظم الدوله، تهران، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت، ۱۳۷۹.
- ۹- میرزا ملکم خان، رساله‌های میرزا ملکم خان ناظم الدوله، تهران، نشر نی، ۱۳۸۱.
- ۱۰- پولدرد، سیدنی، اندیشه ترقی، مترجم حسین اسدپور پیران فر، تهران، امیرکبیر، ۱۳۵۴.
- ۱۱- کرمانی، ناظم الاسلام، تاریخ بیداری ایرانیان، به اهتمام علی‌اکبر سعیدی سیرجانی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۳.
- ۱۲- آخوندزاده، میرزا فتحعلی، الفبای جدید و مکتوبات، گردآورنده حمید صمدزاده، تبریز، احیا، ۱۳۵۷.
- ۱۳- آدمیت، فریدون، فکر آزادی و مقدمه نهضت مشروطیت، تهران، سخن، ۱۳۴۰.
- ۱۴- محبوبی اردکانی، حسین، تاریخ موسسات جدید تمدنی در ایران، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۰.
- ۱۵- صفایی، ابراهیم، اسناد نویافته، تهران، بابک، بی‌تا.
- ۱۶- ملکزاده، مهدی، تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، تهران، علمی، ۱۳۷۳.
- ۱۷- آدمیت، فریدون، اندیشه ترقی و حکومت قانون در عصر سپهسالار، تهران، خوارزمی، ۱۳۷۶.
- ۱۸- ساسانی، خان ملک، دست پنهان سیاست انگلیس در ایران، تهران، هدایت، ۱۳۵۲.
- ۱۹- آدمیت، فریدون افکار سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در آثار منتشر نشر، دوران قاجار، هما ناطق، تهران، آگاه، ۱۳۵۶.
- ۲۰- اعتماد السلطنه، محمد حسن خان، حنسه (مشهور به خوابنامه)، به کوشش محمود کتیرایی، تهران، توکا، ۱۳۵۷.
- ۲۱- تیموری، ابراهیم، عصر بی‌خبری یا تاریخ امتیازات، تهران، اقبال، ۱۳۳۲.
- ۲۲- رلیت، دنیس، ایرانیان در زمان انگلیسی‌ها، ترجمه کریم امامی، تهران، نشر نو، ۱۳۶۶.

- ۲۲- کلیات ملکم، به کوشش هاشم ربیع‌زاده، تهران، نسخه پژوهشکده علوم انسانی، ۱۳۲۵.
- ۲۴- اصل، حجت‌الله، میرزا ملکم خان ناظم‌الدوله و نظریه‌پردازی مدرنیته ایرانی، تهران، کویر، ۱۳۸۳.
- ۲۵- پرویزی، غلامرضا، دین و روشنفکران مشروطه، تهران، اختران، ۱۳۸۳.
- ۲۶- سفری، محمدعلی، مشروطه سازان، تهران، علم، ۱۳۷۰.
- ۲۷- امیر احمدی، مهران، رهبران فکر مشروطه، تهران، درس، بی‌تا.
- ۲۸- شهیدی، یحیی، بررسی چند واقعه تاریخی، تهران، بی‌تا، ۱۳۸۱.
- ۲۹- صفایی، ابراهیم، رهبران مشروطه، بی‌جا، بی‌تا، ۱۲ جلد.
- ۳۰- خاتمی، محمد، واله‌های فرهنگ یا پیشگامان تفکر جدید در ایران، تهران، مدبر، ۱۳۷۷.
- ۳۱- تیموری، ابراهیم، عصر بی‌خبری یا ۵۰ سال استبداد در ایران، تهران، اقبال، ۱۳۵۷.
- ۳۲- صفایی، ابراهیم، اسناد سیاسی دوران قاجاریه، تهران، بابک، ۱۳۵۵.
- ۳۳- بهمنی، جواد، فاجعه قرن، کشتن شیخ فصل‌الله نوری والاترین روحانی و مجتهد تهران، بی‌جا، محمد، ۱۳۵۹.
- ۳۴- مجموعه مشتمل بر سه قطعه تیاتر، ملکم، ۱۳۴۰.
- ۳۵- ملکم خان، کشف التوائب. رتال جامع علوم انسانی.
- ۳۶- صفایی، ابراهیم، اسناد مشروطه، تهران، سخن، ۱۳۴۸.
- ۳۷- آدمیت، فریدون، ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایرانی، تهران، پیام، بی‌تا.
- ۳۸- محیط مافی، هاشم، تاریخ انقلاب ایران، بی‌جا، فردوسی، ۱۳۶۳.
- ۳۹- ملک زاده، مهدی، تهران، عرس، ۱۳۶۳.
- ۴۰- کسروی، احمد، تاریخ مشروطه ایران، تهران، امیرکبیر، ۱۳۵۶.
- ۴۱- اسکندری، عباس، تاریخ مفصل مشروطیت ایران، بی‌جا، غزل، ۱۳۶۱.
- ۴۲- گودرزی، غلامرضا، دین و روشنفکران مشروطه، تهران، اختران، ۱۳۸۳.
- ۴۳- علوی، ابوالحسن، رجال عصر مشروطیت، تهران، اساطیر، ۱۳۶۳.

- ۴۴- خاتمی، محمد، زمینه‌های خیزش مشروطه، تهران، موسسه فرهنگی انتشاراتی پایا، ۱۳۷۶.
- ۴۵- آدمیت، فریدون، فکر دمکراسی اجتماعی در نهضت مشروطیت ایران، تهران، پیام، ۱۳۵۵.
- ۴۶- پورصفر، علی، کتابشناسی انقلاب مشروطیت ایران، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۵۳.
- ۴۷- ازغندی، علیرضا، کتابشناسی عمومی تاریخ سیاسی ایران، تهران، کیهان، ۱۳۶۵.
- ۴۸- مقالات
- ۴۹- اصیل، حجت‌الله، بینش سیاسی میرزا ملکم خان ناظم الدوله، فرهنگ، کتاب چهارم و پنجم، بهار و پاییز ۱۳۶۸.
- ۵۰- افشار، ایرج، یادداشتهایی از سفرنامه حاجی پیرزاده، ملکم خان، امین الضرب، میرزا حبیب، آینده.
- ۵۱- امیری، مهرباب، جنجال لاتاری و عزل میرزا ملکم خان ناظم الدوله، وحید، سال ۱۳۵۳، شماره ۴.
- ۵۲- بهرامی - عبدالحسین، رساله‌ای از ملکم خان، بررسی‌های تاریخی، سال ۷، شماره ۲.
- ۵۳- صفایی، ابراهیم، ملکم و لاتاری، سندی عجیب از ملکم، نگین، سال ۲، شماره ۱.
- ۵۴- منشایی، محمدرضا، فلسفه تحقیقی آگوست کنت و ملکم خان ناظم الدوله، نگین شماره ۱۰۱.
- ۵۵- قائم‌مقامی، مرتضی، اسنادی از مجموعه میرزا ملکم خان، بررسی‌های تاریخی، سال ۶، شماره ۲.
- ۵۶- مجتهدی، کریم، میرزا ملکم خان و اصول نظری نظام پیشنهادی او، راهنمای کتاب سال ۲۱.
- ۵۷- مقصدولو، جواد، معرفی کتاب ارزنده از میرزا ملکم خان ناظم الدوله، مجموعه دوم.

پایان نامه‌ها

۱- حسین پور، روح‌الله، روشنفکران عصر مشروطه و تجدد (با تکیه بر میرزا ملکم خان)، دانشگاه تهران، ۱۳۸۲.

مقاله‌ها

۱- اصغری، حسن، چراغی در تاریکی میرزا ملکم خان ناظم‌الدوله، کلک، شماره ۱۲۶، شهریور ۱۳۸۰.

۲- شکوری، ابوالفضل، سرگذشت تأثرانگیز و در عین حال افتضاح‌آور: از زندگی میرزا ملکم خان، یاد شماره ۷۳ و ۷۴.

۳- اصیل، حجت‌الله، طنز نویسی میرزا ملکم خان، کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، مهر ۱۳۸۰.

۴- زرگری‌نژاد، غلامحسین، ملکم خان: ترقی خواهی در سیاست، انحلال طبعی در اقتصاد و فرهنگ، فصلنامه فرهنگ اندیشه، شماره اول، بهار ۱۳۸۰.

۵- ترکمان، محمد، نامه‌ای منتشر نشده از سید نصرالله تقوی به میرزا ملکم خان، راه نو، شماره ۱، اردیبهشت ۱۳۷۵.

۶- مجله خواندنی‌ها سال ۹ ش ۷۴ ص ۱۲
مقاله قائم مقامی راجع به تشکیل حزب فراماسون از سوی ملکم خان و اهداف آن و علل تعطیلی آن.

۷- مجله خواندنی‌ها سال (۱۱) ش ۴۲ ص ۲۰-۲۱
گزارش (نجات ملت) از جریان فروش امتیاز قماربازی در ایران به دست میرزا ملکم خان.

۸- مجله خواندنی‌ها سال (۳۸) ش ۴۳ ص ۳۴-۳۳-۷۷
نشر روزنامه قانون به توسط میرزا ملکم خان بعد از عزل از سفیری در لندن.

۹- مجله خواندنی‌ها ش ۴۴ سال ۹ ص ۳۶-۲۴
مقاله ملکم خان راجع به فساد اداری ناصرالدین شاه.

۱۰- مجله خواندنی‌ها ش ۴۵ سال ۱۰ ص ۲۰-۱۸
مقاله ملکم خان راجع به سؤال و جواب طنز آمیز در مورد فساد اداری و مشکلات

کشور.

- ۱۱- مجله خواندنی‌ها ش ۴۸ سال ۱۰ ص ۹
خاطره ملک المتکلمین راجع به برخورد ملکم خان با میرزا علی اصغر اتابک.
- ۱۲- خواندنی‌ها سال ۱۹ ش ۶۰ ص ۲۸-۲۹
مطالبی راجع به ملکم خان سفیر ایران در انگلیس به دستور ناصرالدین شاه.
- ۱۳- خواندنی‌ها سال ۱۲ ش ۴۷ ص ۱۰-۱۲-۲۰-۱۹
ماجرای وساطت ملکم خان و مسترولف در برگرداندن امتیازات به - رویتر انگلیسی.
- ۱۴- خواندنی‌ها سال ۲۰ ش ۹۰ ص ۵۸
انتشار اولین روزنامه به زبان فارسی توسط یونس ملکم خان از مقاله جواهر کلام.
- ۱۵- مجله خواندنی‌ها سال ۲۴ ش ۹۷ ص ۱۹
انتشار روزنامه‌ای (ضیاء الخافقین) به دو زبان عربی و انگلیسی توسط سید جمال و میرزا ملکم خان در لندن.
- ۱۶- خواندنی‌ها سال ۲۱ ش ۵۸ ص ۳۸
مقاله جواهر کلام راجع به علاقه ملکم به احیاء و اصلاح زبان فارسی و انتشار کتاب با آن.
- ۱۷- خواندنی‌ها سال ۲۱ ش ۵۸ ص ۳۸
مقاله جواهر کلام راجع به بیوگرافی میرزا ملکم خان.
- ۱۸- خواندنی‌ها سال ۲۱ ش ۵۸ ص ۳۸
مقاله جواهر کلام راجع به بیوگرافی میرزا یعقوب.
- ۱۹- خواندنی‌ها سال ۲۵ ش ۵ ص ۲۳
عزل ملکم خان از سفارت کبرای ایران در لندن توسط ناصرالدین شاه از مقاله علی مشیری
- ۲۰- خواندنی‌ها سال ۲۷ ش ۸۱ ص ۱۷-۴۵-۴۶
نامه ملکم خان به ناصرالدین شاه درباره اصلاح امور ایران
- ۲۱- خواندنی‌ها سال ۳۰ ش ۸۷ ص ۲۸-۲۹
گزارش سیاسی میرزا ملکم خان به وزارت خارجه ایران از لندن در زمان سفیری ایشان.

۲۲- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۹۱ ص ۱۹-۲۲
بحثی تحلیلی پیرامون دیدگاه‌های میرزا ملکم خان راجع به حکومت و کشورداری.
۲۳- خواندنی‌ها سال ۳۲ ش ۵۰ ص ۲۳
مقاله‌ای درباره نظم و نثر فارسی در انقلاب مشروطیت.
۲۴- خواندنی‌ها سال ۲۶ ش ۸۴ ص ۲۲
حق امتیاز رژی تنباکو برای کمپانی رویتر انگلیس توسط ملکم خان - قسمتی از مقاله سپهر.

۲۵- خواندنی‌ها سال ۳۰ ش ۷۰ ص ۲۳-۲۴
پژوهشی از صفائی در مورد گزارش علاءالملک به اتابک در زمینه عملکرد شیخ جمال در لندن و روابط آن با ملکم خان.

۲۶- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۷۱ ص ۲۳
قسمتی از کتاب رایین در شرح حال ملکم خان.
۲۷- خواندنی‌ها سال ۲۸ ش ۸ ص ۲۶-۲۸
بیوگرافی میرزا ملکم خان از رجال عهد ناصری از دامغانی.
۲۸- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۴۷ ص ۲۶
گفت و شنود خوئی و نراقی درباره انتشار روزنامه قانون توسط میرزا ملکم خان در لندن.

۲۹- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۴ ص ۲۵-۲۶-۴۳-۴۴
قسمت اول از بیوگرافی میرزا ملکم خان نوشته بامداد.
۳۰- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۳
مقاله بامداد راجع به واسطه‌گری میرزا ملکم خان در واگذاری امتیاز به بارون رویتر.
۳۰- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۳
مقاله بامداد راجع به علت عزل میرزا ملکم خان.
۳۲- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۳
مقاله بامداد راجع به الفبای اختراعی به جای الفبای عربی توسط - ملکم خان و کتاب‌های او.

۳۳- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۳

مقاله بامداد در خصوص تأسیس فراموشخانه و مجتمع آدمیت توسط میرزا ملکم خان و نوشته ادوارد برون در این رابطه

۳۴- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۴-۳۵

مقاله بامداد در خصوص گرفتن امتیاز لاتاری از ناصرالدین شاه توسط ملکم خان و مخالفت روحانیون با آن.

۳۵- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۵

مقاله بامداد در خصوص عزل ملکم خان از سفارت و خاطرات اعتماد السلطنه در این رابطه.

۳۶- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۵-۳۷

مقاله بامداد راجع به انتشار روزنامه توسط ملکم خان بر ضد امین السلطان از خاطرات اعتماد السلطنه و توزیع روزنامه در ایران.

۳۷- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۳-۳۷

قسمت دوم از مقاله بامداد راجع به میرزا ملکم خان.

۳۸- خواندنی‌ها سال ۳۳ ش ۴۵ ص ۳۵

عکس میرزا ملکم خان.

۳۹- خواندنی‌ها سال ۳۲ ش ۷۳ ص ۳۳

نامه‌ای از میرزا ملکم خان درباره تأسیس بانک ملی در ایران.

۴۰- خواندنی‌ها سال ۳۹ ش ۱۷ ص ۴۳ و ۴۷

مطالبی پیرامون حکومت قانونی و اندیشه قانون‌خواهی در ایران از - کمالی.

۴۱- خواندنی‌ها سال ۳۹ ش ۱۸ ص ۲۱ و ۲۲ و ۷۲ و ۷۴

مطالبی پیرامون وظایف و مسئولیت‌های وزیران تحت عنوان حکومت و اقسام گوناگون آن از طه.

۴۲- خواندنی‌ها سال ۱۵ ش ۶۸ ص ۱۶-۱۴

مطالبی در مورد چگونگی تشکیل فراماسونری و اعضای آن در ایران و خارج

۴۳- خواندنی‌ها سال ۱۵ ش ۶۸ ص ۱۶-۱۴

عکس اعضای فراماسونری در ایران و خارج

۴۴- خواندنی‌ها سال ۳۲ ش ۹۲ ص ۲۴

مطلبی تاریخی به قلم شیخ الاسلامی در مورد نقش مهم مشیرالدوله و ملکم‌خان در عقدنامه روتیر.

۴۵- خواندنی‌ها سال ۳۲ ش ۶۴ ص ۳۲-۳۴-۴۸

مقاله به قلم اسماعیل رایین راجع به چگونگی عزل و محاکمه ملکم‌خان در زمان ناصرالدین شاه در یک دادگاه انگلیس.

۴۶- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۵ ص ۲۵-۳۶

پیام انتقادی ناظم‌الملک به دولت در مورد راه‌آهن و وام‌های خارجی مربوط به سیاست دولت.

۴۷- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۵ ص ۲۵

پیام ناظم‌الملک به وزیر خارجه در مورد عدم وصول هزینه سفارت خانه ایران.

۴۸- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۵ ص ۲۴-۲۵

پیام ناظم‌الملک به دولت مبنی بر گزارش شرکت خودش در کنفرانس - فرنگستان و اهمیت آن.

۴۹- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۵ ص ۲۳-۲۴

پیام انتقاد آمیز ناظم‌الملک به دولت ایران به خاطر سهل‌انگاری‌های انجام شده.

۵۰- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۵ ص ۲۳

تشکر طنزآمیز ناظم‌الملک از دولت به خاطر آزادی مطبوعات.

۵۱- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۲

پیام انتقادی ناظم‌الملک به سپهسالار در مورد عقب افتادگی هزینه‌های سفارت در لندن.

۵۲- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۱

گزارش تحلیل‌گرانه راجع به حرکات روس در قبال سیاستهای انگلیس.

۵۳- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۱

گزارش تحلیل‌گرانه ناظم‌الملک از سیاست انگلستان برای نظم دادن به امور ایران.

- ۵۴- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۱-۲۰
گزارش تحلیل‌گرانه ناظم‌الملک راجع به سیاست‌گذاری انگلیس برای تصرف دولت عثمانی.
- ۵۵- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۰
پیام تهدید آمیز ناظم‌الملک به وزارت خارجه ایران از سیاست انگلیس.
- ۵۶- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۰
پیام تهدید آمیز ناظم‌الملک به وزارت خارجه ایران از سیاست انگلیس.
- ۵۷- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۲۰
پیام تحلیلی ناظم‌الملک در مورد سیاست انگلیسی‌ها درباره علی‌خان افغانی.
- ۵۸- خواندنی‌ها سال ۳۱ ش ۸۴ ص ۱۹
مقاله قائم مقامی راجع به نحوه وصول نامه ناظم‌الملک برای - سپهسالار به دست او توسط اشخاص.
- ۵۹- خواندنی‌ها سال ۳۵ ش ۳۶ ص ۱۸-۱۶-۳۹
مقاله‌ای به قلم هما ناطق راجع به میرزا ملکم‌خان و بیوگرافی او
- ۶۰- خواندنی‌ها سال ۲۵ ش ۳۷ ص ۲۴-۲۲
مقاله‌ای به قلم ناطق درباره بیوگرافی میرزا ملکم‌خان.
- ۶۱- خواندنی‌ها سال ۳۵ ش ۳۸ ص ۲۴-۲۲
مقاله‌ای به قلم ناطق راجع به ملکم‌خان و حمایت از انگلستان.
- ۶۲- خواندنی‌ها سال ۳۵ ش ۳۸ ص ۲۴
دادن امتیاز رود کارون به انگلیس با حمایت میرزا ملکم‌خان.
- ۶۳- خواندنی‌ها سال ۳۵ ش ۳۹ ص ۲۴-۲۲
مقاله‌ای ناطق راجع به ملکم‌خان و چگونگی امتیاز لاتاری.
- ۶۴- خواندنی‌ها سال ۳۵ ش ۴۰ ص ۲۳-۲۲
مقاله‌ای به قلم هما ناطق راجع به میرزا ملکم‌خان.
- ۶۵- خواندنی‌ها سال ۳۶ ش ۱۰۰ ص ۲۰
مقاله‌ای راجع به واگذاری امتیاز تنباکو توسط میرزا ملکم‌خان - و تحریم آن توسط

امین السلطان از عباس میرزا (قسمتی از مقاله).

۶۶- خواندنی‌ها سال ۳۶ ش ۱۰۰ ص ۲۰

مطلبی راجع به چاپ روزنامه قانون توسط میرزا ملکم خان از عباس میرزا ملک‌آرا (قسمتی از مقاله)

۶۷- خواندنی‌ها سال ۳۶ ش ۱۰۰ ص ۲۰

چاپ مطالبی علیه امین السلطان در روزنامه قانون توسط میرزا - ملکم خان (قسمتی از مقاله عباس میرزا).

۶۸- خواندنی‌ها سال ۳۶ ش ۹۹ ص ۲۱-۱۹

مقاله‌ای درباره نقش ملکم خان در اعطای امتیاز لاتاری بین ایران و انگلیس از دکتر کاظم‌زاده ترجمه دکتر امیری.

۶۹- خواندنی‌ها سال ۳۶ ش ۹۸ ص ۱۹-۱۸

نقش میرزا ملکم خان در استعمار ایران توسط انگلیس از دکتر - کاظم زاده ترجمه دکتر امیری (قسمتی از مقاله).

۷۰- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۲۸

مطلبی از روزنامه صوراسرافیل در مورد اهمیت و نقش روزنامه - قانون (قسمتی از مقاله نفیسی).

۷۱- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۲۸

نظرات سید حسن تقی‌زاده در مورد میرزا ملکم خان ارمنی و - روزنامه قانون (قسمتی از مقاله نفیسی).

۷۲- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۲۸-۲۹

نظر احمد کسروی درباره ملک و روزنامه او (قانون) (قسمتی از مقاله نفیسی).

۷۳- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۲۹

نظر ادوارد براون در مورد روزنامه قانون و ملکم خان (قسمتی از مقاله نفیسی).

۷۴- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۲۹

مطلبی راجع به ناراحتی اعتماد السلطنه از عزل میرزا ملکم‌خان (قسمتی از مقاله

نفیسی)

۷۵- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۳۰-۲۹
یادداشت ایوانف مورخ شوروی در مورد میرزا ملکم خان و روزنامه قانون (قسمتی
از مقاله نفیسی).

۷۶- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۳۰
نظر دکتر رضوانی درباره میرزا ملکم خان و روزنامه قانون - (قسمتی از مقاله
نفیسی).

۷۷- خواندنی‌ها سال ۳۷ ش ۲۹ ص ۳۰
نظر عبدالحسین نوایی در مورد میرزا ملکم خان و روزنامه قانون (قسمتی از مقاله
نفیسی).

۷۸- نشریه انجمن تاریخ ش ۱۳۵۷، ۱، ص ۱۳
تلگراف برکناری میرزا ملکم خان از مقام وزیر مختاری ایران در لندن.

۷۹- مجله نگین سال دوم ش ۱۱، ۱۳۴۶ ص ۶۷ و ۵
سندی عجیب از میرزا ملکم خان از ابراهیم صفائی.

۸۰- مجله نگین سال ۱۰ ش ۱۱۵ ص ۴۳-۳۵
مطالبی درباره میرزا ملکم به قلم هما ناطق.

۸۱- مجله یغما سال ۵ ش ۹ ص ۴۱۶-۴۱۵

نامه میرزا آقا خان کرمانی به میرزا ملکم خان سفیر ایران در لندن در عصر ناصرالدین
شاه، درباره تشکیلات فراماسون‌ها.

سایت‌ها

- 1- <http://100 years. ir>.
- 2- <http://jamnori. com>.
- 3- <http://thin kiran - emrooz. net>.
- 4- <http://www. roshangari. net>.
- 5- <http://www. mihan. net>.
- 6- <http://www. chn. ir>.
- 7- <http://www. news. Gooya. com/ culture/ archive>.
- 8- <http://iran - news paper. com. ■>